Styrende dokument:		
Oppdatert og vedtatt av Styret Norge digitalt fellesløsninger 21.10.2025 som følge av evaluering av styringsmodellen og anbefalinger fra ekstern kvalitetssikrer.		
	Fellesløsninger	

Styringsmodell for Norge digitalt fellesløsninger

Endringslogg

Versjon	Endringsdato	Bakgrunn for endring
1.0	1.1.2024	Beskrivelse i forbindelse med etablering av styringsmodellen for Norge digitalt fellesløsninger.
2.0	21.10.2025	Oppdatert styringsmodell basert på anbefalinger fra ekstern kvalitetssikrer og evaluering av styringsmodellen i Norge digitalt samarbeidet: 1. Forbedre forankring og kommunikasjon 2. Avklare representasjonsroller 3. Tydeliggjøre oppgaver og ansvar

Formål

Formålet med styringsmodellen for Norge digitalt fellesløsninger er å sikre brukernes medvirkning i videreutvikling, drift og forvaltning av fellesløsningene. Dette dokumentet beskriver roller, ansvar og medvirkning i styringsmodellen.

Bakgrunn

Fellesløsningene i den geografiske infrastrukturen brukes av en rekke ulike aktører, både i og utenfor Norge digitalt-samarbeidet, og dekker et bredt spekter av bruksområder for kart og kartdata. Regjeringens digitaliseringsstrategi understreker behovet for bærekraftige styrings- og finansieringsmodeller for nasjonale fellesløsninger: «Det trengs styrings- og finansieringsmekanismer, inkludert modeller for kostnadsfordeling, som ivaretar behovet for videreutvikling, forvaltning og drift av fellesløsninger».

Styringsmodellen til Norge digitalt fellesløsninger er lagt tett opp til disse føringene og erfaring fra beste praksis i Digdir, SIKT, SKATE, med flere. For å sikre brukermedvirkning ble det i 2024 etablert en styringsmodell for utvalgte fellesløsninger.

Prop. 1 S 2025-2026 definerer følgende fellesløsninger i styringsmodellen fra 2026: Høydedata[1], informasjon om vannstand, stedsnavn[2], luftfartshinder, administrative grenser, landsdekkende sjø- og landkart, detaljerte kartdata, geodetisk referanseramme, den nasjonale portalen for geodata Geonorge, og kartløsningen Norgeskart

Styringsmodellen vil bli kontinuerlig videreutviklet. Dette styrende dokumentet beskriver roller og ansvar i styringsmodellen.

Beskrivelse av styringsmodellen

Styringsmodellen skal sikre brukermedvirkning ved at partene er representert på alle nivå i modellen. Partene som deltar, er representanter fra Geovekst- og Norge digitalt samarbeidene. Deltakerne representerer egen sektor, ikke egen virksomhet.

Figur 1 viser at styringsmodellen består av et styre utnevnt av Samordningsgruppen for geografisk informasjon[3]. Teknisk fagutvalg (TFU) gir styret råd om arkitektur og standardisering knyttet til fellesløsningene, mens produktrådene gir råd om veikart og utvikling av de ulike løsningene.

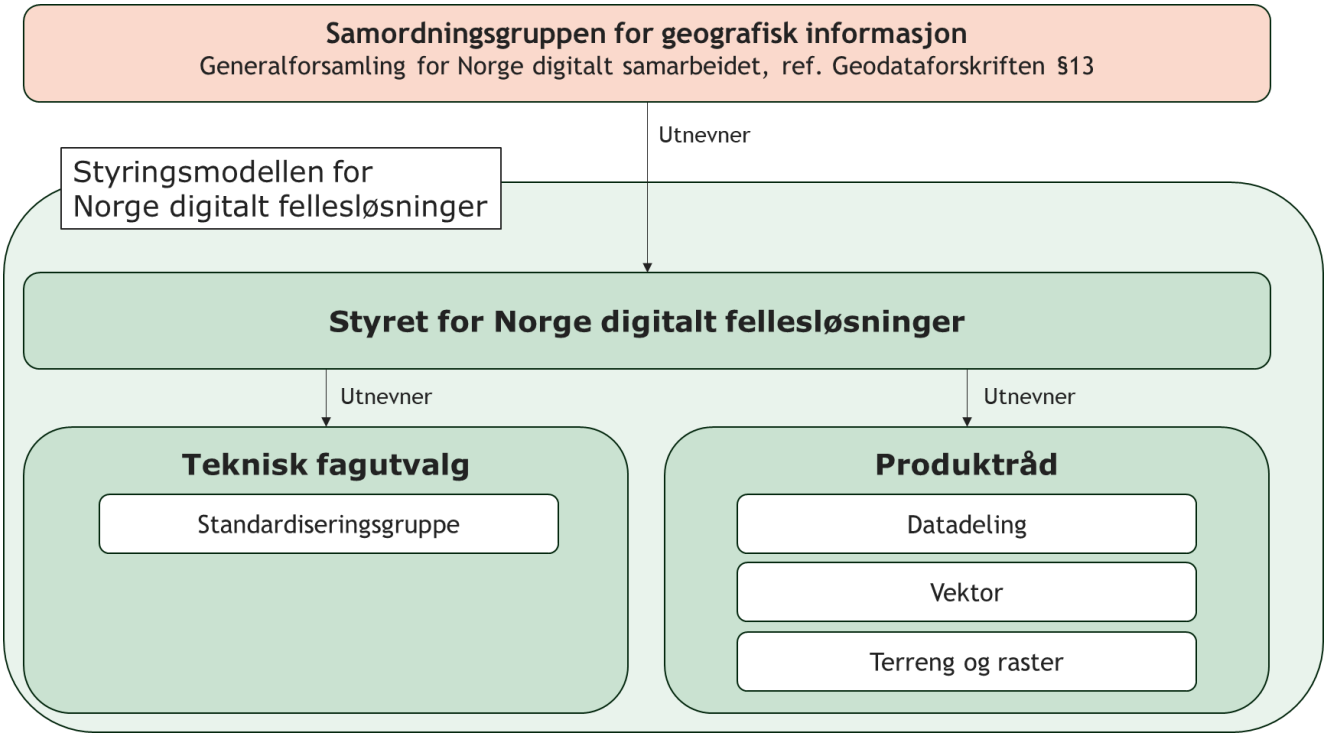

Figur 1 Styringsmodellen for Norge digitalt fellesløsninger

[1] Flyfoto omfatter også ortofoto

[2] omfatter å sette stedsnavn i kartet, ikke register og forvaltning som er finansiert av KUD

[3] Forankret i Geodataforskriften §13.

Offentlige parter som ikke deltar i styringsmodellens organer, vil ha sin påvirkning gjennom Samordningsgruppen for geografisk informasjon og den øvrige Norge digitalt-organiseringen. Private virksomheter ivaretas gjennom dialog med interesseorganisasjonene Geomatikkbedriftene og andre offentlig-private samarbeid som Kartverket er representert i.

Styret for fellesløsningene

Medlemmene i styret utpekes av Samordningsgruppen for geografisk informasjon. Styret ledes av Kartverket. Kartverket har det økonomiske ansvaret for fellesløsningene, mens Styret skal påse at videreutvikling, drift og forvaltning av fellesløsningene skjer i tråd med prioriterte brukerbehov. Styret har det overordnede ansvaret for å sikre brukermedvirkning og legge til rette for effektiv utnyttelse av fellesløsningene som inngår i Norge digitalt-samarbeidet.

Styret har videre ansvar for punktene under:

- Sikre at målbildet til fellesløsningene ivaretar brukernes behov.
- Vedta prioritert utviklingsportefølje innenfor tilgjengelig ramme fastsatt av Kartverket, "design to cost".
- Følge opp årlig portefølje av utviklingstiltak.
- Delta i arbeidet med avviks- og endringshåndtering i årlig utviklingsportefølje der konsekvensene for kostnader, tid eller kvalitet er vurdert som alvorlige eller svært alvorlige.
- Sikre måloppnåelse og gevinstrealisering for de utviklingstiltak som besluttes.

Styret delegerer ansvar og oppgaver til teknisk fagutvalg (TFU) og produktrådene.

Mandatet til Styret inngår i styrende dokumenter for styringsmodellen, og blir regelmessig oppdatert i takt med behov og erfaringer.

Teknisk fagutvalg

Teknisk fagutvalg (TFU) skal sikre en helhetlig utvikling av fellesløsningene i tråd med arkitekturprinsipper, målarkitektur, bruk av nasjonale felleskomponenter og vedtatte standarder. Utvalget skal bistå styret i beslutninger og vedtak av teknisk karakter, samt sørge for at produktrådenes strategiske veikart er samordnet med TFU sine føringer.

Produktrådene:

Produktrådene skal gi faglige råd om videreutvikling, drift og forvaltning av de fellesløsninger som faller inn under produktrådets ansvar. De skal i samarbeid med Kartverket etablere veikart for disse fellesløsningene, og gi innspill til årlig utviklingsportefølje basert på disse. Produktrådene skal sammen med Kartverket følge oppe utviklingsarbeidet innenfor sitt

ansvarsområde for de prioriterte tiltakene i utviklingsporteføljen. Antall produktråd og deres ansvar tilpasses omfanget til utviklingsporteføljen.

Produktrådene har en rådgivende rolle, men skal samtidig angi den strategiske retningen for utviklingen innen sitt område. Dette omfatter å etablere produktstrategier og veikart i samråd med Kartverkets produktorganisasjon.

Modellens samvirke med Kartverkets organisasjon:

Sekretariat:

Kartverket stiller med et sekretariat for styringsmodellen. Sekretariatet skal ha rollen som en støttefunksjon i styringsmodellen og være et koordinerende ledd mellom styret, TFU, produktrådene og Kartverket. Saker, innspill og dokumenter som produktråd og TFU ønsker å løfte til styret, skal oversendes til sekretariatet, som igjen vil tilrettelegge oversendte dokumenter og informere styret. Videre skal sekretariatet planlegge og sørge for gjennomføring av møter i styret.

Sekretariatet får også ansvaret for å samle inn behov fra brukere som ikke er representert i styringsmodellen. Dette vil typisk være sluttbrukere og privat sektor.

Produktområder og produktteam:

Kartverket videreutvikler, drifter og forvalter fellesløsningene i sin produktorganisasjon. Denne består av produktområder og produktteam som benytter smidig utviklingsmetodikk og videreutvikler, drifter og forvalter fellesløsningene basert på den årlige utviklingsporteføljen. Produktområder og produktteamene består av ansatte i Kartverket, deltakere fra andre parter innen Norge digitalt-samarbeidet og utfyllende kompetanse fra konsulenter der dette er hensiktsmessig av kapasitets- og kompetansehensyn.

Flyt i modellen

Som illustrert i figur 2, vil det være løpende dialog og kommunikasjon mellom enhetene som inngår i styringsmodellen.

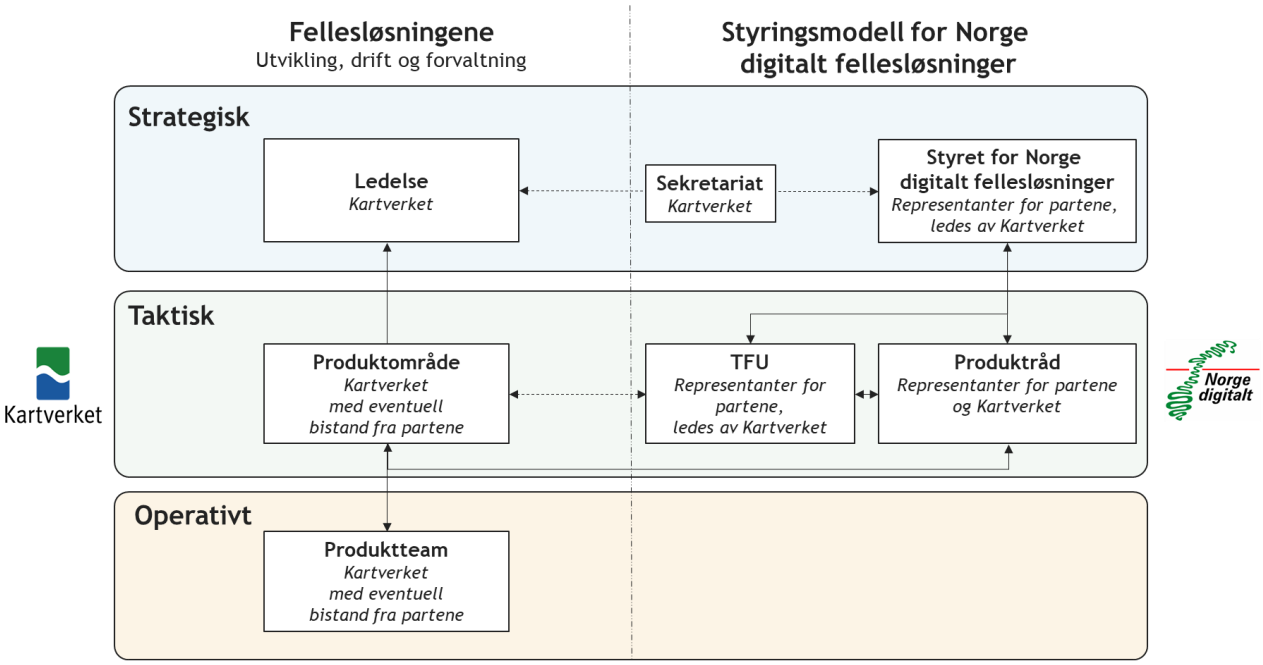

Figur 2 Flyt mellom enhetene i styringsmodellen

På strategisk nivå vedtar Styret for Norge digitalt fellesløsninger prioritert utviklingsportefølje innenfor økonomisk ramme fastsatt av Kartverket. Styret skal også bistå Kartverket i å følge opp videreutvikling, drift og forvaltning av fellesløsningene. Formålet er å sikre at brukerbehov ivaretas og at avvik- og endringer ivaretar brukernes behov på best mulig måte.

På taktisk nivå skal produktrådene formidle brukerbehov til Kartverkets produktorganisasjon. TFU skal ha dialog med produktrådene for å sikre at målbildene deres følger målarkitektur og prinsipper. Det etableres faste møtepunkter mellom produktråd, produktområder og produktteam. Disse brukes til å presentere status, få brukernes innspill på retning og løsninger og diskutere endringer. Produktråd og TFU kan løfte saker og innspill inn til styret, og styret kan be TFU og produktråd om innspill og vurderinger. Ved avvik på leveranser eller endringer skal Kartverkets prosedyre for avviks- og/eller endringshåndtering benyttes.

På operasjonelt nivå har produktteamene ansvar for utvikling, drift og forvaltning. Tilhørende produktråd får innsikt i produktkø og kan delta på demoer.

For å sikre en god samkjøring mellom råd og utvalg i modellen, vil det opprettes et årshjul der fastsettelse av sentrale prosesser, beslutningspunkter og rapportering på status og økonomi vil inngå. Dette vil sikre at hele styringsmodellen jobber i takt. Årshjul er beskrevet i det styrende dokumentet "Etablere og følge opp årviss portefølje av utviklingstiltak for fellesløsningene".

Økonomioppfølging og kobling til finansieringsmodell

Kartverket skal styre kostnadene i henhold til de rammene som er tilgjengelig for utvikling. Styret vedtar hvilke utviklingstiltak som prioriteres innenfor rammen. Prinsippet «design to cost» legges til grunn, slik at fellesløsningene utvikles innenfor tildelte kostnadsrammer,

samtidig som man ivaretar funksjonalitet, kvalitet og ytelse. I stedet for å tilpasse budsjett etter spesifisert funksjonalitet, tilpasses funksjonalitet til budsjett på en slik måte at funksjonaliteten som gir størst nytte utvikles først.

Et sentralt og viktig element i finansieringsmodellen for fellesløsningene, er at behov og tilhørende finansiering av tiltak utenfor den årlige prioriterte porteføljen kan komme direkte fra brukerne.

Kartverket vil i samråd med Styret avgjøre om nye særskilte behov kan få prioritet, inngå i utviklingsporteføljen og bli utviklet forutsatt at disse finansieres av behovseier og kapasitet til utvikling er tilgjengelig. Dette må balanseres opp mot prioriterte tiltak innenfor porteføljen, som skaper nytteverdi for hele fellesskapet.

Måloppnåelse og gevinstrealisering

En forutsetning for å måle økning i den samfunnsøkonomiske gevinsten i tråd med Menon Economics sin samfunnsøkonomiske analyse, er at det etableres et måle- og rapporteringsregime for synliggjøring av gevinster. Her vil indikatorer legges til grunn, og sikre at man ved avslutning av et tiltak kan måle gevinster og effekter.

Måleregimet og indikatorene vil gi status underveis for å synliggjøre at forventede effekter realiseres. Når indikatoren treffer mål for forventet effekt bortfaller brukerbehovet og blir da registrert som en realisert gevinst for satsingen.

Gevinster fra avsluttede tiltak måles av sekretariatet.